

Funkcjonalny opis języka polskiego - gramatyka, semantyka, pragmatyka - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Funkcjonalny opis języka polskiego - gramatyka, semantyka, pragmatyka
Kod przedmiotu	09.0-WP-PEDP-GRAM
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	5
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	15	1	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nabycie przez studenta wiedzy z zakresu struktury języka (morfologii, składni, leksykologii, semantyki) przydatnej w pracy logopedy i pomocnej w diagnozowaniu i klasyfikowaniu zaburzeń mowy; nabycie umiejętności rozpoznawania i wstępnej weryfikacji zjawisk niezgodnych z systemem morfologicznym i syntaktycznym języka polskiego; zdobycie umiejętności konstruowania poprawnych semantycznie i syntaktycznie komunikatów i zastosowania w komunikowaniu synonimii, antonimii, partonimii i hiponimii.

Wymagania wstępne

Znajomość podsystemu fonetycznego i fonologicznego języka polskiego.

Zakres tematyczny

Wykład

1. Wiedza o strukturze języka a zaburzenia mowy.

2. Semantyka - znaczenie elementów języka:

- wyraz jako jednostka języka;

- pojęcie znaczenia wyrazu;

- treść znaczeniowa i zakres znaczeniowy wyrazu;

- sfera desygnacyjna znaczenia a konotacja semantyczna;

- rodzaje znaczeń (przyczyny i typy zmian znaczeniowych).

3. Zjawisko wieloznaczności: polisemia i homonimia.

4. Relacje znaczeniowe między wyrazami: synonimia (rodzaje synonimów), antonimia, hiponimia, partonimia).

5. Podstawowe zagadnienia z pragmatyki (jej rola w logopedii).

Ćwiczenia

1. Jednostki mowy a jednostki języka (pojęcie leksemu, wyrazu).

2. Podstawowe zasady budowy wypowiedzenia (stosunki między składnikami, pojęcie szeregu, związku, rodzaje powiązań syntaktycznych).

3. Własności akomodacyjne leksemów i form wyrazowych.

4. Konotacja. Własności konotacyjne leksemów i form wyrazowych.

5. Schematy zdaniowe współczesnej polszczyzny. Struktury wielopredykatowe wyrażone zdaniem pojedynczym. Hipotaksa i parataksa. Typy wypowiedzi niezdaniowych. Cechy składniowe tekstów mówionych.
6. Wyraz jako jednostka języka i mówienia. Morfem jako najmniejsza jednostka znaczeniowa. Funkcja i typ przekazywanych informacji przez morfem.
7. Wybrane zagadnienia z fleksji: budowa konstrukcji fleksyjnej, problem homonimii fleksyjnej, pojęcie synkretyzmu, typologia kategorii gramatycznych.
8. Zasady i mechanizmy tworzenia nowych wyrazów we współczesnej polszczyźnie. Podstawowe mechanizmy słowotwórcze języka polskiego.

Metody kształcenia

Wykład – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, prezentacja.

Ćwiczenia – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, dyskusja, dyskusja punktowa, klasyczna metoda problemowa, prezentacja.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
E.1L.W2. językoznawcze podstawy logopedii; fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; teoretyczne podstawy wiedzy o języku, podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; fonetykę akustyczną i wizualną;	K_W21	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
E.1L.U2. analizować językoznawcze podstawy logopedii; analizować i stosować fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; analizować teoretyczne podstawy wiedzy o języku; prezentować podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; prezentować podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; analizować i interpretować fonetykę akustyczną i wizualną;	- K_U07 - K_U20	- aktywność w trakcie zajęć - kolokwium - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia – na ocenę z ćwiczeń składają się wyniki osiągnięte na kolokwiach (50%) oraz praca samodzielna (50%)

Wykład – średnią ocen z kolokwiów.

Na ocenę z przedmiotu składa się ocena z ćwiczeń (50%) i wykładów (50%). Warunkiem zaliczenia przedmiotu są pozytywne oceny z ćwiczeń i wykładów.

Literatura podstawowa

1. Apresjan J. D., *Semantyka leksykalna: sinonimiczne środki języka*, Wrocław 1980.
2. Grzegorzcykowa, *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa, 1998.
3. Grzegorzcykowa R., *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej*, Warszawa 1990.
4. Łatocha J., *Gramatyka polska: składania*, Kraków 1996.
5. Łuczyński E., Maćkiewicz J., *Językoznawstwo ogólne*, Gdańsk 1999.
6. Nagórko A., *Zarys gramatyki polskiej*, Warszawa 2002.
7. Wróbel H., *Gramatyka języka polskiego*, Kraków 2001.
8. Zaron Z., Sobotka P. (red), *Słowo i wypowiedź. Zbiór zdań do nauki języka polskiego*, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca

1. Bańko M. *Wykłady z polskiej fleksji*, Warszawa 2002.
2. Jodłowski S., *Podstawy składni polskiej*, Warszawa 1976.
3. Miodunka W., *Podstawy leksykologii i leksykografii*, Warszawa 1989.
4. Misz H., *Studia nad składnią współczesnej polszczyzny pisanej*, Toruń 1981.
5. Strutyński J., *Gramatyka polska: fonetyka, fonologia, morfologia*, Kraków 1996.
6. Tokarski J., *Słownictwo: teoria wyrazu*, Warszawa 1971.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 11-12-2019 06:06)